

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Iz dež. zbora v Gradci.

Na drugem mestu govorimo večkrat o štajarskem dež. zboru, na tem mestu pa le redko. Ni pa posebno težko, da človek ugame, zakaj da tako. Iz ene strani je delovanje dež. zborov jako skrženo in skoraj je podoba, da nimajo v političnih rečeh nič ali le malo pomena, ako niso tako veliki, kakor je n. pr. češki v Pragi. Iz druge strani pa delovanje dež. zbora v Gradci že dolgo ni bilo več tako, da piše ali bere človek rad kaj o njem, kajti liberalna gospôda ima v njem večino in dela torej lahko, kakor se njej dopade ter ne gleda v tem veliko na koristi dežele, vsaj ne na koristi cele dežele. Tako mu je bila navada doslej, kako pa da bode poslej, to še nam je zakrito, ali če ga sodimo po njegovih delih, tistih iz prejšnjih let, ne pričakujemo nič kaj od njega, vsaj ne vesolja za slov. ljudstvo.

Letos, dne 14. oktobra, se je za naš dež. zbor začela nova doba in trpi mu, če ne pride kaj vmes, skozi celih šest let. Ta den je bila prva seja in bila je, če jo sodimo po zunanji podobi, prav slovesna, izlasti dež. glavar, grof Wurmbrandt si je prizadeval v svojem nagovoru do novih gg. poslancev veliko, naj jo napravi slovesno in v tem tudi pohvali dež. zbor in dosedanje delovanje dež. zbora. Mi se sicer ne strinjamo z njim v tej „lastni hvali“, vendar pa bi bili prav veseli, ko bi bilo vse tako, kakor g. glavar pripoveduje. Mi na slov. Štajarji pa čutimo doslej malo tistih blagrov, ki bi se bili doslej sipali čez deželo, iz dež. hiše v Gradci. Tudi nimamo veliko upanja, da bode poslej bolje, vsaj tako dolgo ne, dokler bodo možje v dež. hiši, ki odprejo, če je treba, na stežaje dež. kaso — šilvereinu, nimajo pa srca za to, kar je ljudstvu najdražje, za lastno življenje, za tisto, ki mu pripada od narave, torej pri nas za slov. življenje. V tem kuje dež. zbor v Gradci vselej le okove in čem trši so, tem ljubši so tej gospôdi v deželni hiši.

Ali pustimo dnes, ko pišemo o novi dobi dež. zbora, te žalostne prikazni v našem dež. zboru! More biti pa v tej dobi ne bode več tako. Mogoče je in to tudi želimo, ali upanja, kakor smo mi, ne moremo za to dati nikomur, kajti nemško-liberalna gospôda sedi še v dež. zboru vedno na vrhu, da-si nima več take večine za-se, kakor doslej. Za eden ali more biti za dva glasa je manjša.

Dež. glavar je v svojem nagovoru razkrival tudi nekak načrt za delovanje, ki čaka gg. dež. poslance v tej dobi in če se poprimo dež. zbor tega načrta in ostane le pri njem, tedaj se nam ni bati, da pride veliko dobrega za nas iz dež. zbora, toda hudega tudi ne bode. Ali kaj vemo? Kolikor poznamo doslej nemške liberalce, ki sedé v dež. zboru, ni jim za drugo veliko mar; če morejo v tem le kje kako do kake brce za slov. ljudstvo, brž so za to k redu. Mi imamo v dež. zboru sicer naše, slov. poslance; v vsem jih je osem in več nam jih ni mogoče dobiti, dokler volijo naša mesta in trgi nemške liberalce in dokler ne pride v veleposilstvu konservativna stranka na vrh. To je sicer resnica in tudi to je resnica, da se smemo zanesti na-nje v vseh rečeh, ki zadevajo koristi slov. ljudstva, toda njih število je premalo in njih beseda, če je še toliko tehtna, Bog zna, ali in koliko da tehta ona pri nemški, liberalni gospôdi. Naj pa bode to, kakor hoče, toliko je gotovo, da bodo naši poslanci pri vsakem vprašanji, ki zadeva koristi štaj. dežele v obče in posebej v vprašanjih gledé na naše slov. kraje, vsi ene misli, vsi v vseh rečeh le, če smemo tako reči, en mož. Za nas je v tem tolažba pa tudi upanje, da bode kedaj za naše ljudstvo bolje.

Seje so bile doslej v dež. zboru že štiri in iz njih nimamo poročati še posebnih reči ali smo pa povedali o njih že na drugem mestu, kolikor je bilo treba. Doslej so bile vse še le bolj priprave za poznejšnje in so vsa dela, ki jih dobi dež. zbor v roke, sedaj še v raznih

odsekih, kakor se pravi, na rešetju. Kaj jih pride pa iz teh odsekov v dež. zbor in kaj počne o njih le-ta, to poročamo o svojem času vestno našim bralcem, to se pravi, če bodo vredna poročila.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Dne 24. septembra je bila velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda in sicer to leto v osrednji slov. ljudstva, v beli Ljubljani. Kakor sme slov. ljudstvo biti ponosno na družbo sv. Mohorja v Celovci, tako je sedaj že vsa podoba, da nam postane tudi družba sv. bratov dika in veselje — prelep dokaz, da more tudi malo pa krepko ljudstvo veliko, ako in dokler je složno. Ako nas tudi v drugih rečeh ne krasi sloga, v tej družbi še je ona doma in zato ima že tudi lepih uspehov. lepših, kakor se jih človek nadeja za ta mali čas, kar družba živi. O tem nas kaj lepo podučuje poročilo tajnika družbe, č. g. Anton Žlogar pa poroča o tem tako-le:

Da-si je družba razširjena povsod, koder se glasi slovenska govorica, vendar je želeli še več podružnic, ker brez teh ni mogoče dosegati društvenih smotrov, ki zahtevajo zmiraj večje novčne vsote. Lani smo izkazali v „Vestniku“ 85 podružnic s 6860 člani, letos je poskočilo število na 91. Nove podružnice so: Tek. štev. 86. Sv. Lenart v Slov. goricah, 87. Tolmin na Goriškem, 88. Cerklje na Gorenjskem, 89. Št. Štebenj na Koroškem, 90. Priblaves na Koroškem, 91. Kostanjevica na Dolenjskem. Doslej se je naštel vseh družbenikov po njih kategorijah vkup 7589.

Bližamo se torej stotini podružnic, ki se bo dala doseči z nekoliko večjo živahnostjo in delavnostjo rodoljubov, osobito ob jezikovni meji. Zakaj to povdarjam? Iz imenika podružnic v zadnjem „Vestniku“ se prepričajo č. skupščinarji, da jih je skoro polovico na Kranjskem, namreč 38 in z letošnjima dvema 40. Za temi jih je na Štajarskem 22 — da-si ondi živi skoro toliko Slovencev, kakor v osrednji Kranjski. Koroško jih ima 13, Goriško 12, Trst z Istro 5.

Iz tega sprevidijo naši dragi bratje na okrog, da jih iz osrednje Kranjske radi podpiramo, da-si mi od družbe za svojo mladež dosti ne pričakujemo; a zavedamo se dolžnosti, da njemu, ki je v večji nevarnosti, požrtvovalno prihitimo na pomoč. In vem, da vsem govorim iz srca: Vsako slovensko dete, ki bi ga nasprotnik zvalil v svoje zavode in ga iznarodil, nam je tako drago, kakor naše lastno, ki še ni v tej nevarnosti. Izrečno pa povdarjam tu pri veliki skupščini: da ne enega tujerodnega otroka družba do sedaj ni vabila v svoje učne zavode in ga tudi v prihodnje vabila ne bode.

S tem v zvezi je premislek, kako povišati družbine dokodke, ker ti so — poleg podružničnih naporov — življenska moč naši družbi. Vodstvo tudi tega ni spustilo z oči. Na lanski skupščini bil je sprejet nasvjet, naj bi se s prošnjo zglasilo pri vseh č. župnijskih predstojništvih po Slovenskem, da bi se nabiralo za družbo in bi se župnije po vplačanem stotaku vpisale kot pokroviteljice družbi sv. Cirila in Metoda po § 4. družbinskih pravil.

Vodstvo je pretresavalo ta predlog ter ga je odobrilo. Meseca oktobra 1889 zglasilo se je s posebno prošnjo, št. 832, pri vseh č. župnijskih predstojništvih — pojasnivši jim namen družbe in priloživši po eden izvod „Vestnika“, — da bi blagovolili duhovni in posvetni rodoljubi zbirati prispevkov toliko časa, da se lahko ista župnija (ali občina, trg, vas) vpiše med pokrovitelje družbe sv. Cirila in Metoda. Vspeh dozdej še ni bil popolnoma ugoden; a vendar se je tudi v tem oziru pomnožila vrsta pokroviteljev. Lani smo jih šteli 38. Letos je prirastlo: Tek. št. 39. „Šmartno pri Litiji“. Ondotni rodoljubi pod načelništvom Frana Šusteršiča nabrali so v kratkem ter poslali 121 gld. 48 kr. ter je tako Šmartno upisano med pokrovitelje. Št. 40. Pogorska „Župnija Št. Lambert“ je pristopila s stotakom družbi kot pokroviteljica. Št. 41. Dr. J. Glančnik, odvetnik v Mariboru, je vso svojo nagrado, 100 gld., kot ravnatelj ondotne hranilnice daroval družbi, ki ga je vpisala med svoje pokrovitelje. Št. 42. Martin Drčar, župnik v Preski, vplačal je 100 fl. kot pokrovitelj. Št. 43. Z vplačanim stotakom postal je pokrovitelj Andr. Kalan. Št. 44. „Litijške in Šmartinske Slovenke“ poslale so 101 fl. in pristopile po svoji zastopnici gospej Svetčevi med pokroviteljice. Ako se je osobito v tem kraju moglo v kratkem času toliko storiti v prospeh naše družbe, zakaj bi se ne moglo drugod? Vodstvo si usoja to zadevo še jedenkrat prav toplo priporočiti vsem č. skupščinarjem in po njih vsem občinam ter imovitejšim krajem po naši mili domovini. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Krompir v jamah.

Na večih krajih imajo navado, da ne spravijo vsega krompirja, repe, korenja itd. v kleti, ampak ga zakopljejo v vrtu ali nad drugih mestih, naj ostane ondi čez zimo ali vsaj dotlej, ko pride v rabo. To se izgodi deloma zato, ker jim primanjkuje doma shrambe, deloma pa zato, ker se ovaruje krompir v zemlji bolj gnjilobe, kakor pa v shrambah, kjer ga je veliko na kupu in se po vrhu še spreminja več ali manj tudi toplota. Nasledek pa je potlej to, da krompir gnjuje in se tudi drugače kvari.